

שבת פרשת תצוה, יו"ד אדר-ראשון, ה'תשמ"א

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁעוּרָיו בְּיִשְׂרָאֵל כַּח הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם, שְׁעַל יְדֵי זֶה
 2 הוּא עֶקֶר גְּלוּי עֵצִים הַנִּשְׁמָה, מְאוּר.
 3 בתחילת המאמר למדנו שבפסוק 'זאתה תצוה' ישנם שני חלקים. המילים
 4 'זאתה תצוה את בני ישראל' מדוברות אודות פעולתו של משה רבינו בבני
 5 ישראל. ובמילים 'ויקחו אליך שמן זית
 6 וך וגו' מדובר אודות היתרון והמעלה
 7 שבני ישראל מוסיפים אצל משה רבינו.
 8 וְצִרְיָךְ לְהִבִּין, דְּלִפִּי בְּאוּר
 9 הַנְּזִל, הָעֵנֶן דְּכִתִּית לְמְאוּר,
 10 שְׁיָךְ לְחַלְקוֹ הַרְאֵשׁוֹן שֶׁל הַפְּסוּק,
 11 לְמִלִּים 'זאתה תצוה את בני
 12 יִשְׂרָאֵל', כְּלוּמַר לְזֶה שְׁמֹשֶׁה
 13 וְאֶת־פְּשׁוּטוֹתָא דִּילִיָּה שְׁבֻכָל
 14 דוֹר מְקַשְׂרִים וּמְחַבְּרִים אֶת
 15 יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר אֵין-סוֹף,
 16 וְאוֹלַם כִּהֶפְתּוּב נְאֻמֵּי 'כִּתִּית
 17 לְמְאוּר' בְּהֶמְשֵׁךְ לְחַלְקוֹ הַשְּׁנִי
 18 שֶׁל הַפְּסוּק, לְמִלִּים 'ויקחו אליך
 19 שְׁמֵן זֵית זָךְ', בּוֹ בּוֹמֵן דְּעֵנֶן
 20 'ויקחו אליך גו' (שִׁישְׂרָאֵל
 21 מְבִיאִים שְׁמֵן לְמֹשֶׁה) הוּא
 22 שִׁישְׂרָאֵל מוֹסִיפִים תּוֹסֵפוֹת
 23 אוֹר בְּמֹשֶׁה (בְּמּוֹבָא לְעִיל
 24 סְעִיף ב מְהֵמְאָמֵר).
 25 בסעיפים הבאים יבואר שישנו עומק
 26 נוסף ואופן נוסף במושג 'כתיבת למאור',
 27 והגילוי שלו הוא דווקא על ידי
 28 עבודתם של בני ישראל עצמם.
 29 (ט) וְהִנֵּה הַכְּתוּב "וְקָבַל
 30 הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחְלוּ
 31 לַעֲשׂוֹת" אשר כאמור מבטא את
 32 המעלה הנפלאה אליה הגיעו דווקא
 33 בזמן הגלות, הרי פסוק זה מְדַבֵּר
 34 (בְּפִשְׁטוֹת) בְּהִזְמֵן שְׁלֵאַחֲרֵי
 35 הַגָּס דְּפוּרִים שהרי פסוק זה נאמר
 36 במגילת אסתר לאחר ביטולה של גזירת
 37 המן. וְיֵשׁ לוֹמַר, דְּמָה שְׁכְּתוּב
 38 בְּהֵמְאָמֵר שֶׁל כ"ק אַדְמוּרֵי הַרִּי"צ
 39 דְּפִרּוּשׁ הַפְּסוּק "וְקָבַל הַיְהוּדִים
 40 אֶת אֲשֶׁר הִחְלוּ לַעֲשׂוֹת" הוּא
 41 שְׁבִימִי אַחְשׁוּרוּשׁ קָבְלוּ מַה
 42 שֶׁהִחְלוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה כִּיוּן
 43 שֶׁבְּתּוֹפֵת אַחְשׁוּרוּשׁ הִתְעַלּוּ הַיְהוּדִים
 44 בְּמַעֲלָה יִתְרָה לְגַבֵּי מַעֲלָתָם שֶׁהִיָּתָה
 45 בּוֹמֵן מִתֵּן תּוֹרָה, הִרִי פִירוּשׁ זֶה הוּא
 46 גַם לְפִי פִשְׁטוֹת הַכְּתוּב

ביאור בדרך אפשר

שְׁכָאמּוֹר ה"וְקָבַל גו'" הִיָּה לְאַחֲרֵי הַגָּס
 שְׁגֵרְמָה לְשִׁלְמִיּוֹת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, הִיָּתָה לֹא רַק בּוֹמֵן שֶׁל צִרָה וְגִזְרֵיהּ אֲלֵא גַם
 בּוֹמֵן שֶׁל רוּחָהּ. וְעַל פִּי זֶה, בְּזֶה שְׁבִימִי אַחְשׁוּרוּשׁ קָבְלוּ מַה
 שֶׁהִחְלוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה, שְׁנֵי עֵנִינִים. עֵינֵין אַחַד הוּא הַקְּבֻלָּה
 הַשְּׁלִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהִיָּתָה בְּזִמְנֵן
 הַגְּזֵרָה אֲשֶׁר קָבְלָה זֶה הִיָּתָה עַל
 יְדֵי הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם
 (בְּמִפְּוֹרֵשׁ בְּהֵמְאָמֵר וְכִמוֹ כֵּן
 לְעִיל בְּסְעִיף ד'), וְעֵינֵין שְׁנֵי הוּא
 הַקְּבֻלָּה הַשְּׁלִימָה שֶׁל הַתּוֹרָה
 שֶׁהִיָּתָה לְאַחֲרֵי הַגָּס דְּפוּרִים,
 שֶׁהִיא נְעִלִית יוֹתֵר גַּם
 מִהַקְּבֻלָּה שֶׁהִיָּתָה בְּזִמְנֵן הַגְּזֵרָה
 (כְּדִלְקָמֵן סְעִיף י'). לְמַדּוּנוֹ לְעִיל
 בְּסְעִיף ד' שֶׁהִתְעַלּוֹת הִיָּתִירָה בּוֹמֵן
 אַחְשׁוּרוּשׁ כְּרוּכָה בְּשִׁבְרֵיהּ וּבְכִתִּית'
 אֲשֶׁר גֵּרְמוּ לְהִתְגַּלּוֹתָהּ שֶׁל עֵצִים הַנִּשְׁמָה
 כְּרַמּוֹ בְּמִלִּים 'כתיבת למאור'. מִכֵּן
 שְׁגַם בּוֹמֵן שֶׁל הַרוּחָהּ נִתֵּן לְהִגִּיעַ
 לְהִתְעַלּוֹת דּוּמָה, אִם כֵּן מוּכְרָת הַדְּבַר
 שְׁגַם אִז קִיִּים עֵינֵין שֶׁל 'כתיבת'. וְאִכֵּן
 יֵשׁ לוֹמַר, שְׁעַל-דְּרָךְ-זֶה הוּא
 בְּנוֹגֵעַ לְעֵינֵין שֶׁל 'כתיבת'
 לְמְאוּר', אֲשֶׁר מִשְׁמַעְתּוֹ הוּא שְׁעַל
 יְדֵי הָעֵנֶן דְּכִתִּית' שְׁבּוֹמֵן
 הַגְּלוּת מְגִיעִים לְהֵמְאוּר',
 דְּשִׁנֵּי עֵנִינִים בְּזֶה הַקְּשׁוּרִים לְשִׁנֵּי
 סוּגֵי תְּקוּפוֹת. עֵינֵין אַחַד הוּא
 כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל
 'כתיבת' מַצֵּד זֶה שִׁישְׁנָם גְּזוּרוֹת
 עַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת
 (כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּזִמְנֵן אֲמִירָת
 הַמְּאָמֵר עַל יְדֵי כ"ק אַדְמוּרֵי הַרִּי"צ
 בּוֹמֵן הַמִּשְׁטֵר הַקּוּמוֹנִיסְטִי בְּבִרְיַת
 הַמוֹעֲצוֹת, מִסְפַּר חֲדָשִׁים לְפָנֵי מֵאֶסְרוֹ.
 וּבְמַהֲלֵךְ הַהִתּוֹעֲדוֹת בַּה נֶאֱמַר הַמֵּאֵמֵר
 וְכִמוֹ כֵּן בְּמֵאֵמֵר עֵצִים תְּבַע אַדְמוּרֵי
 הַרִּי"צ מִסִּירוֹת נֶפֶשׁ), וְעַל יְדֵי זֶה
 מְגִיעִים לְהֵמְאוּר' עַל יְדֵי
 הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם. וְעוֹד
 עֵנֵין הַקִּיִּים בְּכִתִּית לְמְאוּר',
 שְׁגַם כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים
 בְּמַצֵּב שֶׁל הַרְחֻבָּה, הַרְחֻבָּה
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וְגַם הַרְחֻבָּה
 בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲלֵא שֶׁהֵם עֵרִיין
 נִמְצָאִים בְּגִלּוֹת⁴¹ וְעַל-דְּרָךְ

דִּישְׂרָאֵל (עֵצִים הַנִּשְׁמָה), הוּא בְּעֶקֶר עַל יְדֵי
 אֶת־פְּשׁוּטוֹתָא דִּילִיָּה שְׁבּוֹמֵן הַגְּלוּת (כִּתִּית)
 שְׁעוּרָיו בְּיִשְׂרָאֵל כַּח הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם,
 שְׁעַל יְדֵי זֶה הוּא לְעֶקֶר גְּלוּי עֵצִים הַנִּשְׁמָה, מְאוּר.
 וְצִרְיָךְ לְהִבִּין, דְּלִפִּי בְּאוּר הַנְּזִל, הָעֵנֶן דְּכִתִּית
 לְמְאוּר' שְׁיָךְ לְאֶתְּהָ תְּצוּהָ אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, לְזֶה שְׁמֹשֶׁה וְאֶת־פְּשׁוּטוֹתָא דִּילִיָּה שְׁבֻכָל
 דוֹר מְקַשְׂרִים וּמְחַבְּרִים אֶת יִשְׂרָאֵל עִם אוֹר אֵין
 סוֹף, וּבְהֶכְתּוּב נְאֻמֵּי כִּתִּית לְמְאוּר בְּהֶמְשֵׁךְ
 לְוִיקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֵן זֵית זָךְ, דְּעֵנֵן וְוִיקְחוּ אֵלֶיךָ גו'
 (שִׁישְׂרָאֵל מְבִיאִים שְׁמֵן לְמֹשֶׁה) הוּא שִׁישְׂרָאֵל
 מוֹסִיפִים תּוֹסֵפוֹת אוֹר בְּמֹשֶׁה (בְּמּוֹבָא לְעִיל
 סְעִיף ב מְהֵמְאָמֵר).

(ט) וְהִנֵּה הַכְּתוּב וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחְלוּ
 לַעֲשׂוֹת מְדַבֵּר (בְּפִשְׁטוֹת) בְּהִזְמֵן
 שְׁלֵאַחֲרֵי הַגָּס דְּפוּרִים. וְיֵשׁ לוֹמַר, דְּמָה שְׁכְּתוּב
 בְּהֵמְאָמֵר דְּפִרּוּשׁ וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הִחְלוּ
 לַעֲשׂוֹת הוּא שְׁבִימִי אַחְשׁוּרוּשׁ קָבְלוּ מַה שֶׁהִחְלוּ
 בְּמִתֵּן תּוֹרָה, הוּא גַם לְפִי פִשְׁטוֹת הַכְּתוּב שְׁוֹקָבַל
 גו' הִיָּה לְאַחֲרֵי הַגָּס. וְעַל פִּי זֶה, בְּזֶה שְׁבִימִי
 אַחְשׁוּרוּשׁ קָבְלוּ מַה שֶׁהִחְלוּ בְּמִתֵּן תּוֹרָה, שְׁנֵי
 עֵנִינִים. הַקְּבֻלָּה שֶׁהִיָּתָה בְּזִמְנֵן הַגְּזֵרָה עַל יְדֵי
 הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם (בְּמִפְּוֹרֵשׁ בְּהֵמְאָמֵר),
 וְהַקְּבֻלָּה שֶׁהִיָּתָה לְאַחֲרֵי הַגָּס דְּפוּרִים, שֶׁהִיא
 נְעִלִית יוֹתֵר גַּם מִהַקְּבֻלָּה בְּזִמְנֵן הַגְּזֵרָה
 (כְּדִלְקָמֵן). וְיֵשׁ לוֹמַר, שְׁעַל-דְּרָךְ-זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ
 כִּתִּית-לְמְאוּר, שְׁעַל-יְדֵי הָעֵנֶן דְּכִתִּית' שְׁבּוֹמֵן
 הַגְּלוּת מְגִיעִים לְהֵמְאוּר', דְּשִׁנֵּי עֵנִינִים בְּזֶה.
 כְּשִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל 'כתיבת' מַצֵּד זֶה
 שִׁישְׁנָם גְּזוּרוֹת עַל קִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת (כְּמוֹ
 שֶׁהִיָּה בְּזִמְנֵן אֲמִירָת הַמְּאָמֵר), וְעַל יְדֵי זֶה
 מְגִיעִים לְהֵמְאוּר' עַל יְדֵי הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ שְׁלָהֶם.
 וְעוֹד עֵנֵין בְּכִתִּית לְמְאוּר', שְׁגַם כְּשִׁישְׂרָאֵל
 נִמְצָאִים בְּמַצֵּב שֶׁל הַרְחֻבָּה, הַרְחֻבָּה בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וְגַם הַרְחֻבָּה בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲלֵא שֶׁהֵם נִמְצָאִים